

04.04.00 Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets

Publicēts: 31.03.2022.

Apakšprogrammas mērķis:

nodrošināt ienākumu kompensāciju slimības, maternitātes, paternitātes, invaliditātes, bērna vecumā līdz pusotram gadam kopšanas gadījumā un pabalstu apdrošinātās personas vai tās apgādībā bijuša ģimenes locekļa nāves gadījumā.

Galvenās aktivitātes:

nodrošināt 2021. gada oktobrī veiktās pensiju un piemaksas pie invaliditātes pensijas apmēra par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, indeksācijas izmaksas 2022. gadā, kā arī pensiju, tai skaitā piemaksas pie invaliditātes pensijas, plānoto indeksāciju 2022. gada oktobrī;

nodrošināt slimības pabalstu vispārējā saslimšanas gadījumā izmaksas 80% apmērā no apdrošinātās personas apdrošināšanas iemaksu algas par laiku no darba nespējas 11. dienas (no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 31. martam) un par laiku no darba nespējas 10. dienas (no 2022. gada 1. aprīļa) līdz darbspēju atgūšanas dienai, bet ne ilgāku par 26 nedēļām, ja darba nespēja ir nepārtraukta, vai nav ilgāka par 52 nedēļām triju gadu periodā, ja darba nespēja atkārtojas ar pārtraukumiem, (pabalsta vidējais apmērs mēnesī 1 185,49 *euro*);

nodrošināt invaliditātes pensiju izmaksas atkarībā no indivīda apdrošināšanas iemaksu algas un apdrošināšanas stāža ilguma un invaliditātes smaguma pakāpes (pensijas vidējais apmērs mēnesī 251,26 *euro*), tai skaitā:

piemaksu, kas laika periodā no 2009. gada 1. janvāra līdz 2011. gada 31. decembrim piešķirta pie invaliditātes pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, izmaksas (piemaksas vidējais apmērs mēnesī 12,22 *euro*). Ar 2012. gada 1. janvāri piemaksas piešķiršana ir pārtraukta. Piešķirot invaliditātes pensiju no jauna, piemaksa, kas bija piešķirta līdz pensijas piešķiršanai no jauna, saglabājas. Ar 2014. gadu piemaksas tiek finansētas no valsts pamatbudžeta, invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā saņemot transferta ieņēmumus no valsts pamatbudžeta un piemaksu izmaksājot kopā ar invaliditātes pensiju;

minimālās invaliditātes pensijas izmaksas – minimālās invaliditātes pensijas apmērs tiek noteikts personām ar I invaliditātes grupu 217,60 *euro* mēnesī, personām ar I invaliditātes grupu kopš bērnības 260,80 *euro* mēnesī, personām ar II invaliditātes grupu 190,40 *euro* mēnesī, personām ar II invaliditātes grupu kopš bērnības 228,20 *euro* mēnesī, personām ar III invaliditātes grupu 136 *euro* mēnesī, personām ar III invaliditātes grupu kopš bērnības 163 *euro* mēnesī;

nodrošināt pensiju saskaņā ar speciāliem lēmumiem izmaksas – ar speciālu lēmumu piešķirta invaliditātes pensija ČAES avārijas seku likvidēšanas dalībniekam (pensijas vidējais apmērs mēnesī 69,34 *euro*);

nodrošināt maternitātes pabalstu izmaksas, 80% apmērā no apdrošinātās personas sociālās apdrošināšanas iemaksu algas (pabalsta vidējais apmērs mēnesī 3 689,75 *euro*);

nodrošināt paternitātes pabalstu izmaksas, 80% apmērā no apdrošinātās personas sociālās apdrošināšanas iemaksu algas (pabalsta vidējais apmērs mēnesī 432,20 *euro*);

nodrošināt vecāku pabalsta izmaksas (pabalsta vidējais apmērs mēnesī 521,51 *euro*), piemērojot nosacījumus:

pabalsta saņēmējam, kurš atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, ir tiesības izvēlēties, vai saņemt vecāku pabalstu līdz bērna 1 gada vecumam – 60% apmērā no apdrošinātās personas sociālās apdrošināšanas iemaksu algas, vai līdz bērna 1,5 gadu vecumam – 43,75% apmērā no apdrošinātās personas sociālās apdrošināšanas iemaksu algas;

pabalsta saņēmējam, kurš ir nodarbināts bērna kopšanas laikā, bet neatrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, vai bērna kopšanas laikā gūst ienākumus kā pašnodarbinātais, ir tiesības saņemt pabalstu 30% no piešķirtā vecāku pabalsta apmēra;

nodrošināt darbā nodarītā kaitējuma atlīdzību izmaksas, ja konstatēts fakts, ka darba devējs, kurš atbildīgs par darbā nodarīto kaitējumu, vairs nav nosakāms (atlīdzības vidējais apmērs mēnesī 155,36 *euro*, kas atkarīgs no invaliditātes smaguma pakāpes (invaliditātes grupas) un aprēķinātā invaliditātes pensijas apmēra), tai skaitā nodrošinot minimālās atlīdzības izmaksas 76,30 *euro* mēnesī (par darbspēju zaudējumu no 10 – 19 procentiem) un 109*euro* mēnesī (par darbspēju zaudējumu virs 20 procentiem);

nodrošināt apbedīšanas pabalstu izmaksas apdrošinātās personas vai viņa apgādībā bijuša ģimenes locekļa nāves gadījumā (pabalsta vidējais apmērs mēnesī 1 697,96 *euro*, kas noteikts mirušās personas divkāršas apdrošināšanas iemaksu algas apmērā, bet ne mazāk par valstī noteikto mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu, kas noteikta likumā paredzētajā kārtībā, vai trīskāršā sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā apdrošinātās personas apgādībā bijuša ģimenes locekļa nāves gadījumā), tai skaitā nodrošinot apbedīšanas pabalsta minimālā apmērā izmaksas sociāli apdrošinātas personas apgādībā bijuša ģimenes locekļa nāves gadījumā 327 *euro*;

nodrošināt pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušajam laulātajam, kas arī ir pensijas saņēmējs, 12 mēnešus pabalstu 50 procentu apmērā no mirušā laulātā pensijas, ieskaitot pie tās piešķirto piemaksu par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim (pabalsta vidējais apmērs mēnesī 143,69 *euro*), tai skaitā nodrošinot pabalsta izmaksas minimālās invaliditātes pensijas saņēmēja (personas ar I invaliditātes grupu) nāves gadījumā pārdzīvojušajam laulātajam 108,80 *euro* mēnesī, personas ar I invaliditātes grupu kopš bērnības nāves gadījumā – 130,40 *euro* mēnesī, personas ar II invaliditātes grupu nāves gadījumā – 95,20 *euro* mēnesī, personas ar II invaliditātes grupu kopš bērnības nāves gadījumā – 114,10 *euro* mēnesī, personas ar III invaliditātes grupu nāves gadījumā – 68 *euro* mēnesī, personas ar III invaliditātes grupu kopš bērnības nāves gadījumā – 81,50 *euro* mēnesī;

nodrošināt kaitējuma atlīdzību ČAES avārijas rezultātā cietušajām personām, kurām noteikta invaliditāte, izmaksas (atlīdzības vidējais apmērs mēnesī 278,26 *euro*, kas atkarīgs no iepriekšējā kalendāra gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī un dalībniekam noteiktā darbspēju zaudējuma pakāpes (procentos));

nodrošināt ES pensiju shēmas dalībnieka Latvijas valsts obligātajā pensiju apdrošināšanas sistēmā uzkrātā pensijas kapitāla un obligāto iemaksu nodošanu ES pensiju shēmai;

nodrošināt iemaksu veikšanu valsts pensiju speciālajā budžetā pensiju apdrošināšanai 20% apmērā no slimības, paternitātes un maternitātes pabalsta, par nestrādājošām personām ar invaliditāti 20% apmērā no iepriekšējā gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas 50 procentiem un par personām, kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis pusotra gada vecumu, un saņem vecāku pabalstu, 20% apmērā no 171 *euro*;

nodrošināt iemaksu veikšanu nodarbinātības speciālajā budžetā bezdarba apdrošināšanai Ministru kabineta noteiktajā apmērā atbilstoši obligāto iemaksu likmes sadalījumam pa sociālās apdrošināšanas veidiem no slimības, maternitātes un paternitātes pabalsta un no 171 *euro* par personām, kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis pusotra gada vecumu, un saņem vecāku pabalstu;

nodrošināt iemaksu veikšanu invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā invaliditātes apdrošināšanai Ministru kabineta noteiktajā apmērā atbilstoši obligāto iemaksu likmes sadalījumam pa sociālās apdrošināšanas veidiem no maternitātes un paternitātes pabalsta un no 171 *euro* par personām, kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis pusotra gada vecumu, un saņem vecāku pabalstu;

nodrošināt transferta pārskaitījumu uz VSAA speciālo budžetu invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta administrēšanai.

Apakšprogrammas izpildītājs: VSAA.

Darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji no 2020. līdz 2024. gadam

	2020. gads (izpilde)	2021. gada plāns	2022. gada plāns	2023. gada prognoze	2024. gada prognoze
Nodrošināta ienākumu kompensācija, ja iegūta invaliditāte, iestājusies darba nespēja, pirmsdzemdību, pēcdzemdību un bērna kopšanas atvaļinājumā laikā					
Slimības pabalsta saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	18 928	17 906	21 344	20 917	20 708
Invaliditātes pensijas saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	72 597	74 086	74 757	75 511	76 266
Pensijas saskaņā ar speciāliem lēmumiem (pensija ČAES avārijas seku likvidācijas dalībniekam) saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	1 269	1 111	1 010	899	800
Maternitātes pabalsta saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	1 326	1 380	1 324	1 324	1 324
Paternitātes pabalsta saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	816	913	820	845	871
Vecāku pabalsta saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	21 327	21 114	21 021	21 021	21 021
Darbā nodarītā kaitējuma atlīdzības saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	900	1 020	1 020	1 020	1 020
Apbedīšanas pabalsta saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	191	230	242	254	267
Pabalsta invaliditātes pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušajam laulātajam saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	199	360	360	360	360

	2020. gads (izpilde)	2021. gada plāns	2022. gada plāns	2023. gada prognoze	2024. gada prognoze
Kaitējuma atlīdzības ČAES avārijas rezultātā cietušajām personām saņēmēji vidēji mēnesī (skaits)	2 377	2 443	2 369	2 392	2 416
Slimības pabalsta apmaksāto dienu skaita palielināšanās					
Slimības pabalsta (vispārējs gadījums) apmaksāto dienu skaita pieaugums uz katru darbnespējas gadījumu (dienas) ¹	-	-	1	1	1

Piezīmes.

¹ Rādītāju uzsāk mērit ar 2022. gadu.

Finansiālie rādītāji no 2020. līdz 2024. gadam

	2020. gads (izpilde)	2021. gada plāns	2022. gada plāns	2023. gada plāns	2024. gada plāns
Kopējie ieņēmumi, <i>euro</i>	620 452 295	742 249 286	937 155 797	945 457 016	989 161 060
Kopējie izdevumi, <i>euro</i>	723 946 306	791 425 874	919 135 984	974 938 585	1 036 816 461
Kopējo izdevumu izmaiņas, <i>euro</i> (+/-) pret iepriekšējo gadu	×	67 479 568	127 710 110	55 802 601	61 877 876
Kopējie izdevumi, % (+/-) pret iepriekšējo gadu	×	9,3	16,1	6,1	6,3
Finansiālā bilance, <i>euro</i>	-103 494 011	-49 176 588	18 019 813	-29 481 569	-47 655 401
Naudas līdzekļi	103 494 011	49 176 588	-18 019 813	29 481 569	47 655 401

	2020. gads (izpilde)	2021. gada plāns	2022. gada plāns	2023. gada plāns	2024. gada plāns
Valsts speciālā budžeta naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas (palielinājums (-) vai samazinājums (+))	103 494 011	49 176 588	-18 019 813	29 481 569	47 655 401

Izmaiņas izdevumos, salīdzinot 2022. gada plānu ar 2021. gada plānu

Euro

Pasākums	Samazinājums	Palielinājums	Izmaiņas
Izdevumi - kopā	5 238 107	132 948 217	127 710 110
<i>t. sk.:</i>			
<u>Prioritāri pasākumi</u>	-	5 192 526	5 192 526
<i>Prioritārā pasākuma "Valsts apmaksāto darbnespējas dienu skaita palielināšana" īstenošana, nodrošinot 21 344 slimības pabalsta saņēmējiem vidēji mēnesī pabalsta vidējā apmēra mēnesī pieaugumu par 20,27 euro (no 1 165,22 euro līdz 1 185,49 euro) saistībā ar valsts apmaksāto darbnespējas dienu skaita palielināšanu par vienu dienu (MK 24.09.2021. sēdes prot. Nr.63 1.§ 2.punkts, priekšlikums Nr. 115 un Nr.86 2.lasījumam)</i>	-	5 192 526	5 192 526
<u>Citas izmaiņas</u>	5 238 107	127 755 691	122 517 584
<i>1. Sociāla rakstura maksājumi un kompensācijas</i>	4 203 749	102 401 491	98 197 742

Pasākums	Samazinājums	Palielinājums	Izmaiņas
<p><i>1.1. Palielinājums invaliditātes pensijas izmaksām saistībā ar pensijas saņēmēju skaita prognozēto palielināšanos par 671 personu vidēji mēnesī (no 74 086 personām līdz 74 757 personām) un pensijas vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 10,91 euro (no 240,35 euro līdz 251,26 euro). Plānoti izdevumi 2021. gada pensiju indeksācijai 2022. gadā 7 069 022 euro apmērā un pensiju indeksācijai 2022. gada 1. oktobrī 1 107 711 euro, tai skaitā izdevumi 2021. gada piemaksu pie invaliditātes pensijas par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, indeksācijai 2022. gadā 142 031 euro apmērā un piemaksu indeksācijai 2022. gada 1. oktobrī 20 779 euro</i></p>	-	11 720 617	11 720 617
<p><i>1.2. Samazinājums pensijas saskaņā ar speciāliem lēmumiem izmaksām saistībā ar pensijas saņēmēju skaita prognozēto samazināšanos par 101 personu vidēji mēnesī (no 1 111 personām līdz 1 010 personām) un pensijas vidējā apmēra mēnesī prognozēto samazināšanos par 17,47 euro (no 86,81 euro līdz 69,34 euro). Plānoti izdevumi 2021. gada pensiju indeksācijai 2022. gadā 31 997 euro apmērā un pensiju indeksācijai 2022. gada 1. oktobrī 4 929 euro</i></p>	316 990	-	-316 990
<p><i>1.3. Palielinājums slimības pabalsta izmaksām saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita prognozēto palielināšanos par 3 438 personām vidēji mēnesī (no 17 906 personām līdz 21 344 personām) un pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 95,58 euro (no 1 069,64 euro līdz 1 165,22 euro)</i></p>	-	68 610 839	68 610 839

Pasākums	Samazinājums	Palielinājums	Izmaiņas
<p><i>1.4. Maternitātes pabalsts, t.sk.:</i></p> <p><i>- palielinājums izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 429,42 euro (no 3 260,33 euro līdz 3 689,75 euro);</i></p> <p><i>- samazinājums izmaksām saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita prognozēto samazināšanos par 56 personām vidēji mēnesī (no 1 380 personām līdz 1 324 personām).</i></p>	2 479 512	7 111 195	4 631 683
<p><i>1.5. Palielinājums apbedīšanas pabalsta izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 332,62 euro (no 1 365,34 euro līdz 1 697,96 euro) un pabalsta saņēmēju skaita prognozēto palielināšanos par 12 personām vidēji mēnesī (no 230 personām līdz 242 personām)</i></p>	-	1 162 538	1 162 538
<p><i>1.6. Kaitējuma atlīdzība ČAES avārijas rezultātā cietušajām personām, t.sk.:</i></p> <p><i>- palielinājums izmaksām saistībā ar atlīdzības vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 14,76 euro (no 263,50 euro līdz 278,26 euro);</i></p> <p><i>- samazinājums izmaksām saistībā ar atlīdzības saņēmēju skaita prognozēto samazināšanos par 74 personām vidēji mēnesī (no 2 443 personām līdz 2 369 personām).</i></p>	247 095	432 704	185 609

Pasākums	Samazinājums	Palielinājums	Izmaiņas
<p>1.7. Paternitātes pabalsts, t.sk.:</p> <p>- palielinājums izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 34,43 euro (no 397,77 euro līdz 432,20 euro);</p> <p>- samazinājums izmaksām saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita prognozēto samazināšanos par 93 personām vidēji mēnesī (no 913 personām līdz 820 personām).</p>	482 335	377 215	-105 120
<p>1.8. Palielinājums darbā nodarītā kaitējuma atlīdzības izmaksām saistībā ar atlīdzības vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 4,33 euro (no 151,03 euro līdz 155,36 euro)</p>	-	52 999	52 999
<p>1.9. Vecāku pabalsts, t.sk.:</p> <p>- palielinājums izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 51 euro (no 470,51 euro līdz 521,51 euro);</p> <p>- samazinājums izmaksām saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita prognozēto samazināšanos par 93 personām vidēji mēnesī (no 21 114 personām līdz 21 021 personai).</p>	582 005	12 921 768	12 339 763
<p>1.10. Samazinājums pabalsta pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušam laulātajam izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto samazināšanos par 22,18 euro (no 165,87 euro līdz 143,69 euro)</p>	95 812	-	-95 812
<p>1.11. Palielinājums pārmaksāto VSAOI atmaksām saistībā ar invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta īpatsvara palielināšanos no 20,92% līdz 23,98%</p>	-	11 616	11 616
<p>2. Valsts budžeta transferti no valsts speciālā budžeta uz valsts speciālo budžetu</p>	1 034 358	25 354 200	24 319 842

Pasākums	Samazinājums	Palielinājums	Izmaiņas
<p><i>2.1. Palielinājums invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta izdevumiem iemaksām uz valsts pensiju speciālo budžetu valsts pensiju apdrošināšanai par personām, kuras kopj bērnu līdz pusotra gada vecumam un saņem vecāku pabalstu, par personām, kuras saņem maternitātes, paternitātes vai slimības pabalstu, un invalīdiem, kuri nav reģistrēti kā darba ņēmēji vai nav obligāti sociāli apdrošināti kā pašnodarbinātie, saistībā ar personu, par kurām veicamas iemaksas, skaita prognozēto palielināšanos par 6 824 personām vidēji mēnesī (no 119 200 personām līdz 126 024 personām) un saistībā ar iemaksas vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 10,47 euro (no 99,27 euro līdz 109,74 euro)</i></p>	-	23 954 103	23 954 103
<p><i>2.2. Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta izdevumi iemaksām uz nodarbinātības speciālo budžetu apdrošināšanai bezdarba gadījumam par personām, kuras saņem maternitātes, paternitātes vai slimības pabalstu, un par personām, kuras kopj bērnu līdz pusotra gada vecumam un saņem vecāku pabalstu, t.sk.:</i></p> <p><i>- palielinājums saistībā ar personu, par kurām veicamas iemaksas, skaita prognozēto palielināšanos par 6 824 personām vidēji mēnesī (no 57 200 personām līdz 64 024 personām);</i></p> <p><i>- samazinājums saistībā ar iemaksas vidējā apmēra mēnesī prognozēto samazināšanos par 1,50 euro (no 9,79 euro līdz 8,29 euro).</i></p>	1 028 802	678 710	- 350 092

Pasākums	Samazinājums	Palielinājums	Izmaiņas
<p><i>2.3. Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta izdevumi iemaksām invaliditātes apdrošināšanai par personām, kuras saņem maternitātes, paternitātes vai slimības pabalstu, un par personām, kuras kopj bērnu līdz pusotra gada vecumam un saņem vecāku pabalstu, t.sk.:</i></p> <p><i>- palielinājums saistībā ar iemaksas vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos par 0,45 euro (no 8,45 euro līdz 8,90 euro);</i></p> <p><i>- samazinājums saistībā ar personu, par kurām veicamas iemaksas, skaita prognozēto samazināšanos par 52 personām vidēji mēnesī (no 21 388 personām līdz 21 336 personām).</i></p>	5 556	116 404	110 848
<p><i>2.4. Palielinājums valsts budžeta transfertam no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta uz VSAA speciālo budžetu saistībā ar:</i></p> <p><i>- prioritārā pasākuma "Pensiju, pabalstu un atbildības piegādes saņēmēja dzīvesvietā samaksas pieauguma kompensēšana" īstenošanu (114 008 euro) (MK 24.09.2021. sēdes prot. Nr.63 1.§ 2.punkts);</i></p> <p><i>- prioritārā pasākuma "Valsts apmaksāto darbnespējas dienu skaita palielināšana" īstenošanu (5 984 euro) (MK 24.09.2021. sēdes prot. Nr.63 1.§ 2.punkts, priekšlikums Nr.114 un Nr.85 2.lasījumam);</i></p> <p><i>- invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta īpatsvara palielināšanos no 20,92% līdz 23,98% (484 991 euro).</i></p>	-	604 983	604 983

Pasākums	2022. gada plāns
Finansēšana – kopā	- 18 01 9 813
<i>t. sk.:</i>	
<u>Naudas līdzekļi</u>	- 18 01 9 813
<i>Valsts speciālā budžeta naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas (palielinājums (-) vai samazinājums (+))</i>	- <i>18 01</i> <i>9 813</i>

<https://www.fm.gov.lv/lv/040400-invaliditates-maternitates-un-slimibas-specialais-budzets-4>